

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL ŞİŞLİ BELEDİYESİ
2016 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2017

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	3
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	9
8.	EKLER.....	53

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Üç Yıllık Bütçe Giderleri Gerçekleşmesi

Tablo 2: Üç Yıllık Bütçe Gelirleri Gerçekleşmesi

Tablo 3: Kurum Vergi Gelirlerinin Tahsilat Oranları

Tablo 4: Kurum Ecrimisil ve Kira Gelirlerinin Tahsilat Oranları

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Şişli Belediyesi muhasebe işlemlerini Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak yürütmektedir. Bu bağlamda ürettiği mali tablolar, adı geçen yönetmeliğin 415 inci ve 419 uncu maddelerinde geçen defter, cetvel ve tablolardan oluşmaktadır.

Şişli Belediyesi'nin üç yıllık bütçe gelir ve gider gerçekleşme durumu aşağıda yer alan tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Üç Yıllık Bütçe Giderleri Gerçekleşmesi

BÜTÇE GİDERLERİ	2014 Yılı Gider Gerçekleşmesi	2015 Yılı Gider Gerçekleşmesi	2016 Yılı Gider Gerçekleşmesi
01-Personel Giderleri	51.156.786,91	63.493.417,84	76.192.743,37
02-SGK Devlet Prim Giderleri	7.966.765,37	8.646.959,11	10.764.919,72
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	252.806.078,29	205.485.280,69	240.272.983,57
04- Faiz Gideri	22.783.880,06	18.482.562,14	20.675.500,84
05-Cari Transfer	5.204.185,83	3.582.595,35	3.739.212,54
06-Sermaye Giderleri	75.369.022,72	56.387.735,91	37.806.675,19
07- Sermaye Transferi	0	2.697.548,70	50.006.763,66
08- Borç Verme	15.000.000,00	0,00	0
09-Yedek Ödenekler	0	0,00	0
TOPLAM	430.286.719,18	358.776.099,74	439.458.798,89

Tablo 2: Üç Yıllık Bütçe Gelirleri Gerçekleşmesi

BÜTÇE GELİRLERİ	2014 Yılı Gelir Gerçekleşmesi	2015 Yılı Gelir Gerçekleşmesi	2016 Yılı Gelir Gerçekleşmesi
01-Vergi Gelirleri	260.239.582,64	262.420.554,79	285.877.476,04
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	35.835.692,33	11.393.809,78	8.798.687,53
04-A. Bağış Yardımlar ile Özel Gelirler	11.400	150,00	542.599,92
05-Diğer Gelirler	62.343.437,99	67.662.381,53	99.382.174,64
06-Sermaye Gelirleri	8.302.973,67	36.747.813,11	3.432.400,41
09-Red ve İadeler	710.784,83	1.378.972,83	0,00
TOPLAM	366.022.301,80	376.845.736,39	398.033.338,54

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli,

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Yapılmakta Olan Yatırımların Geçici veya Kesin Kabulü Yapıldığı Halde İlgili Duran Varlık Hesabına Alınmaması

İdarenin yatırım harcamaları dosyalarının incelenmesi neticesinde, 5.746.618,73TL tutarında geçici ve kesin kabulü yapılan yolların, parkların ve caddelerin hesap kayıtları 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Muhasebe Yönetmeliği'ndeki "251 Yeraltı ve yerüstü düzenleri hesabı" başlıklı 191'inci maddesinde yer alan "Hesabın işleyişi" kısmında

"(1) Yeraltı ve yerüstü düzenleri hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1) Bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip, yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen yeraltı ve yer üstü düzenlerine ilişkin tutarlar yatırımın tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte, bu hesaba borç, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak kaydedilir.

....."hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmünden de anlaşılacağı üzere 5.746.618,73TL'lik yatırımın 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktarılması gerekmektedir. Bunun yapılmaması sonucu, 2016 yılı mali tabloları için 5.746.618,73TL tutarında 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı fazla, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı eksik görünmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bulguda yer alan tespite göz önüne alınarak geçici ve kesin kabulü yapılan yatırım harcamalarından yollar, parklar ve caddelerin hesap kayıtları 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktararak mevzuata uygun hale getirilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir. 2017 yılı denetimlerinde bu hususun dikkate alınması ve takip edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Şişli Belediyesi 2016 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Belediye Mülkiyetinde Olan Taşınmazların İhalesiz ve Bedelsiz Olarak Özel Şirketlere Kullanılması

Şişli Belediyesinin mülkiyetinde olan taşınmazlarının incelenmesi sonucu;

• Şişli İlçesi, Mahmut Şevket Paşa Mah., Mithat Paşa Cad., No:20 adresinde bulunan 10378 ada, 1 parsel sayılı taşınmazda PTT A.Ş. Şubesi, CLK Boğaziçi Elektrik Perakende Satış A.Ş. Tahsilat Şubesi, ve N-Kolay Ödeme Kuruluşu A.Ş.’nin Tahsilat Şubesi,

• Şişli İlçesi, Halide Edip Adıvar Mah., Halide Edip Adıvar Cad. No:36-38 adresinde bulunan 10276 ada, 21 parsel sayılı taşınmazda PTT A.Ş. Şubesinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Şişli Belediyesi, yukarıdaki taşınmazlar için herhangi bir ihale işlemi uygulamaksızın ve bedel tahakkuk ettirmeksizin, ilgili şirketler bu taşınmazlarda faaliyet göstermektedirler.

5393 sayılı Belediye Kanununun “*Meclisin görev ve yetkileri*” başlıklı 18’inci maddesinin (e) fıkrasına göre;

“Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.” hükmüne göre belediye meclisleri taşınmazları 3 (üç) yıldan uzun süreli kiralayabilir.

Mezkûr Kanununun “*Encümenin görev ve yetkileri*” başlıklı 34’üncü maddesine göre;

“Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek” hükmüne göre belediye encümenleri taşınmazları 3 (üç) yıla kadar kiralamaktadırlar.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “*Kapsam*” başlıklı 1’inci maddesine göre; belediyeler alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütmektedirler.

2886 sayılı Kanun’un “*İhale usullerinin neler olduğu*” başlıklı 35’inci maddesinde, bu

Kanunun 1'inci maddesinde yazılı işlerin ihalelerinde; Kapalı teklif usulü, Belli istekliler arasında kapalı teklif usulü, Açık teklif usulü, Pazarlık usulü, Yarışma usulü gibi işin gereğine göre bu usullerden hangisinin uygulanacağı, bu Kanun hükümlerine uyularak idarelerince tespit edileceği belirtilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un "*Kiralarda sözleşme süresi*" başlıklı 64'üncü maddesine göre, kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresinin on yıldan çok olamayacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerin değerlendirilmesi neticesinde, belediyeler taşınmazlarını belediye organları olan encümen veya meclis kararına göre on yıla kadar 2886 sayılı Kanun'da belirtilen ihale usullerinden kendilerine uygun olanı seçerek rayiç bedelle kiralayabilirler. İdarenin taşınmazları herhangi bir kira bedeli tahakkuk ve tahsil etmemesi neticesinde 2016 yılı kurum mali tabloları olumsuz etkilenmiştir. Ayrıca taşınmazların kiralamalarına ilişkin ihale işlemleri yapılmaması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Söz konusu bulguda yer alan Şişli İlçesi Mahmut Şevket Paşa Mah. Mithat Paşa Cad. No: 20 adresinde bulunan PTT A.Ş. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermekte olup herhangi bir tahsis kararına rastlanmamıştır. Yine aynı adreste bulunan CLK Boğaziçi Elektrik Perakende Satış A.Ş. Tahsilat Şubesi ve N-Kolay Ödeme Kuruluşu A.Ş.'nin Tahsilat Şubesine yönelik tahsis veya kira sözleşmesine rastlanılmamıştır.

Şişli İlçesi Halide Edip Adivar Mah. No: 36-38 adresinde bulunan PTT A.Ş. şubesine yönelik tahsis kararına rastlanılmamıştır.

Söz konusu yerlerle ilgili bulgular 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesi ve mezkûr Kanun'un 34'üncü maddesine göre düzenlemeler yapılarak eksiklikler giderilerek mevzuata uygun hale getirilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli düzeltmelerin ilgili mevzuata göre yapılacağı belirtilmiştir. Günümüze kadar idarenin herhangi bir işlem tesis etmemesi ve taşınmazları için herhangi bir kira bedeli tahakkuk ve tahsil etmemesi neticesinde 2016 yılı kurum mali tabloları olumsuz etkilenmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Gecekondu Fonu Hesabının Takibinin Yapılmaması

Kurum gelir kayıtlarının incelenmesi sonucu, İstanbul Defterdarlığı tarafından her ay düzenli olarak Hazineye ait taşınmazların satış tutarları üzerinden hesaplanan % 30'luk payın belediyenin hesabına yatırıldığı görülmekle beraber, toplam taşınmazların satışları üzerinden hesap edilen % 10'luk Gecekondu Fonu payının belediye hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "*Fonların kullanılması ve teşkili*" başlıklı 12'nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı, 13'üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan paraların nerelerde kullanılması gerektiği açıklanmıştır.

Buna göre 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla:

a) Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) İslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere ilgili fonda biriken paralar 775 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinde açıklanan yerlerde kullanılabilir bunun dışındaki yerlerde kullanılamayacaktır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "*Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir*" başlıklı 5'inci maddesinde;

"Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların

tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısımdan ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir.” hükmü yer almasına rağmen yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla hesap edilen % 10' luk pay kurumun Gecekondu Fonu Hesabında yer almamaktadır.

Ayrıca bu husus, 2015 yılı Şişli Belediyesi Raporu'nda tenkit edilmiş olup ve bunun neticesinde İstanbul Defterdarlığı'na Şişli Belediyesi tarafından %10'luk payın belediye hesaplarına aktarılması doğrultusunda talepte bulunulmuştur. İstanbul Defterdarlığı bu payın İstanbul Büyükşehir Belediyesine yatırıldığını belirterek talebi reddetmiştir. Bu ret kararına karşı Şişli Belediyesince idari yargıda dava açılmış ve dava kazanılmıştır.

Şişli Belediyesinin alacağını tahsil edememesi sonucunda, 2016 yılından geriye dönük beş yıl için kurum kayıtları ve İstanbul Defterdarlığının bildirmiş olduğu bedeller üzerinden hesap edilen 5.789.464,79 TL'lik bedelin Gecekondu Fonu Hesabına kaydedilmemesi, kurumun mali tablolarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda İstanbul Defterdarlığı tarafından 4706 sayılı Kanunun 5. Maddesinde belirtilen hazineye ait taşınmazların satışından doğan %10'luk payın Belediye hesabına aktarılmadığı belirtilmektedir.

2015 yılı Şişli Belediyesi Sayıştay Raporunda vurgulanan bu husus üzerine Belediyemiz İstanbul Defterdarlığı'na %10 luk payın belediye hesaplarına aktarılması talebinde bulunmuş, İstanbul Defterdarlığı'nın talebi reddetmesi üzerine idari yargıda dava açmış ve mahkeme Belediyemiz lehine sonuçlanmıştır. Daha sonra Bölge İdare Mahkemesi de istinaf başvurusunun reddine karar vererek mahkeme kararını onamıştır. Belediyemiz söz konusu tutarın 2016 yılından başlayarak beş yıl geriye dönük olarak tarafımıza ödenmesi için İstanbul Defterdarlığı'na yazılarak mahkeme kararının yerine getirilmesi istenmiştir. Mahkeme kararı yerine getirilmediğinde icra yolu ile tahsili cihetine gidilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve ilgili mevzuat uyarınca gelir takibi işlemlerinin yapılacağı belirtildiğinden bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Kurum Tarafından Alınması Gereken Eysel Katı Atık Ücretine Ait Takip ve Tahsil İşlemlerinin Tam Olarak Uygulanmaması

Kurum tarafından 13.05.2006 tarihinden itibaren alınması gereken evsel katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücretine ait tarifenin sadece işyerleri için belirlendiği, tahakkuk ve tahsilatların sadece iş yerleri için gerçekleştirildiği, meskenler için herhangi bir tahakkuk kaydının yapılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanun'la değişik "İlkeler" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamaların kirlenme veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanacağı ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanun'la değişik "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde ise "Kirlenme" tanımının "faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişileri", "Eysel katı atık" tanımının ise "tehlikeli ve zararlı atık kapsamına girmeyen konut, sanayi, işyeri, piknik alanları gibi yerlerden gelen katı atıkları" ifade ettiği belirtilmiştir.

Kanun'un 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanun'la değişik 11'inci maddesinin on birinci fıkrasında aynen: "Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz." denilerek belediyelerin evsel katı atık dolayısıyla yapacakları harcamaların, bu hizmetten yararlanan kişilerden, yani kirlenmeye, evsel katı atıkların oluşmasına sebep olanlardan alınmasını bir zorunluluk haline getirmiştir.

4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde belediyelerin de dâhil olduğu kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Atıksu Altyapı ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin “Uyum süreci” başlıklı Geçici 1’inci maddesinde aynen: 26/10/2011 tarihi itibarıyla bu Yönetmeliğe, tarife belirleme, abonelik, sözleşme, teknik alt yapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dâhil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri, 31/12/2017 tarihine kadar bu Yönetmeliğe uyum sağlamakla yükümlüdürler.” denilmektedir. Kurum uyum süreci çalışmaları babında işyerleri için ücret tarifelerini belirlemekle yetinmiştir.

Belediyeler tarafından gerçekleştirilen evsel katı atık toplama işi, kirleten kişilere yapılan bir nev’i hizmettir. Zira 2872 sayılı Kanun’da da belirtildiği üzere kirleten kişinin bu kirliliğin giderilmesi için yapılacak harcamaları karşılaması Kanun’un temel prensiplerindedir. Dolayısıyla bu hizmet için ücret tarifesi belirleyip, masrafların kirleten kişilerden alınması gerekirken bunun yapılmaması veya eksik yapılması hem 2872 hem de 4736 sayılı Kanun’a aykırıdır.

Yapılan incelemelerde; belediye tarafından katı atıkların toplanması için 2006 yılından 2016 yılı sonuna kadar 436.647.895,60 TL’lik bir harcama yapıldığı, buna karşılık aynı dönemde 56.952.869,72 TL çevre temizlik vergisi tahsil edildiği (işyerleri ve İSKİ’den gelenler toplamı), evsel katı atık ücreti olarak iş yerlerinden 3.383.696,78 TL tahsil edildiği görülmüştür. Yani belediye kirliliğin önlenmesi amacıyla yaptığı yaklaşık 436.000.000,00 TL’lik harcamanın sadece 60.000.000,00 milyon TL’lik kısmını kirleten kişilerden alabilmiş, yaklaşık 376.000.000,00 milyon TL’lik kısmı ise belediyenin bütçesinden karşılanmıştır.

Sonuç olarak; 2872 sayılı Kanun’a göre 13.05.2006 tarihinden itibaren belediyeler tarafından katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücret tarifesinin belirlenmesi ve bu ücretlerin kirleten tüm kişilerden alınması gerekirken, Şişli Belediyesi tarafından meskenler için tarife belirlenmemesi ve hiçbir tahakkuk kaydı yapılmamasında, sadece iş yerleri için tahakkuk ve tahsil işlemlerinin gerçekleştirilmesinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “5393 sayılı Belediye Kanununun 15. Maddesinin (g) bendinde “*Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak*” hükmü yer almaktadır. Belediyenin yetkileri ve temel görevleri arasında sayılan bu iş gereği 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44. Maddesine göre belediye sınırları ve mücavir olanlar içinde

bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir denilmektedir.

İş yerleri için yapılan tahakkuk ve tahsilat meskenler için yapılmamakla birlikte barınma amacı ile oturlan, dolayısıyla içme veya temizlik için su kullanan gerçek veya tüzel kişilerle büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde su ve kanalizasyon idareleri arasında bir hizmet sözleşmesi yapılmakta ve bu gerçek ve tüzel kişiler “abone” olarak adlandırılmaktadır. Bu kişilerin vergilendirilmesinde, adlarına su bedeli ile birlikte çevre temizlik vergisi tahakkuk etmekte ve ödemekle yükümlü bulunmaktadır. İSKİ’den belli oranda bu pay da belediyemize aktarılmaktadır. 31.12.2017 tarihine kadar uyum sağlamakla yükümlü olduğumuz “Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesine Uyulacak Usul ve Esaslara ilişkin Yönetmelik” e yönelik uyum çalışmalarımız devam etmekte olup mevzuata uygun hale getirilecektir.

Bulguda yapılan maliyet hesabında yıllar bazında artan vergi oranları maliyetler kıyaslandığında başa baş noktasına getirmek mümkün gözükmemektedir. Belediyelerin asli görevlerimizden olan Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak hizmetinde maliyet hesabının göz önüne alınması temel hizmet mantığına uygun düşmemektedir.”Denilmektedir.

Sonuç olarak Belediyeler tarafından gerçekleştirilen evsel katı atık toplama işi, kirleten kişilere yapılan bir nev’i hizmettir. Zira 2872 sayılı Kanun’da da belirtildiği üzere kirleten kişinin bu kirliliğin giderilmesi için yapılacak harcamaları karşılaması Kanun’un temel prensiplerindedir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Kurum Tarafından İşletilen Sosyal Tesislerde Kurum Personeline Mevzuata Aykırı Olarak İndirim Uygulanması

Şişli Belediyesi tarafından işletilen otoparklar ve düğün salonlarındaki belirlenen tarifeler üzerinden kurum personeline % 50 oranında indirim uygulandığı tespit edilmiştir.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 1’inci maddesinin birinci fıkrasında belediyelerin de içinde olduğu kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya

kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin ilerleyen fıkralarında bu hükümden muaf tutulacak kişi ve kurumların ancak Bakanlar Kurulu Kararlarıyla tespit edilebileceği belirtilmiştir.

2016 yılı için Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan (2016-3) sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin alt bentlerinde tesisin kendi kurum personeli dışındaki diğer kamu personeli ve diğer kişiler için uygulanacak ücretler belirlenerek kendi personeli ve diğer kamu personeli için zımni indirim öngörülmüş ise de bu hükmün 4736 sayılı Kanun karşısında geçerliliğinin bulunmadığı düşünülmektedir.

Her ne kadar mezkûr Tebliğ'in dayanağı olan 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nın 17.09.2004 tarih ve 5234 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi ile değişik 10'uncu maddesi, 4736 sayılı Kanun'dan sonra çıkmış ise de maddede Maliye Bakanlığına kişi ve kurumlar lehine indirim ve fiyat tarifeleri belirleme yetkisi verilmemekte, sadece söz konusu yerlerdeki asgari tutarları ve elde edilen gelirlerin kullanımına ilişkin esas ve usulleri belirleme yetkisi verilmektedir. KHK ile verilen yetki saydıklarımızla sınırlı iken Maliye Bakanlığının kişilere indirim veya artırımlı tutarlar öngören tebliğ yayımlaması 4736 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil etmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, hem 4736 sayılı Kanun'a hem de ilgili tebliğ hükümlerine aykırı olarak idare tarafından çalışan personelin lehine olacak şekilde mevcut tarife üzerinden % 50 indirim uygulaması mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bulguda yer alana hususlarla ilgili yapılan incelemelerde personele ilgili indirimle ilişkin resmi bilgi veya belgeye rastlanmamıştır. 2016 yılında alınan herhangi bir meclis kararı bulunmamaktadır. Varsa eksiklikler giderilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile idare tarafından işletilen otoparklar ile düğün salonları ile ilgili olarak kurum personeline uygulanan indirimlerin resmi belgelerde yer almadığını ifade etmişlerdir. Yerinde yapılan denetimlerde kurumun işlettiği tüm otoparklar ile düğün salonlarında şifahi olarak bu indirimin uygulandığı tespit edilmiştir. İdarenin cevabından da anlaşılacağı üzere, idarenin konu üzerinde inceleme ve araştırma yapması gerektiği yönünde kanaat oluşmaktadır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Belediye Sınırları İçindeki Bazı İşletmelerin, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunması

Kurum kayıtlarının incelenmesi neticesinde, belediye sınırlarında işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet yürüten işletmelerin bulunduğu tespit edilmiştir.

10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’e göre, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için ilgili belediyeden alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatının olması gerekmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “*İşyeri Açma İzni Harcı*” başlıklı 81 inci maddesinde; “*Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması "İşyeri Açma İzni Harcına" tabidir.*” denilmektedir.

Kurumun yetki ve görev sınırları içinde 31.12.2016 tarihi itibarıyla sadece 62.840 adet İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verildiği ve sadece bu işyerlerinden işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı tahsil ettiği tespit edilmiştir. Ancak Şişli İlçesi sınırları içerisinde mükellefleri bulunan Şişli, Mecidiyeköy, Kağıthane, Zincirlikuyu, Beyoğlu Vergi Dairelerinden alınan verilere göre Şişli Belediyesi sınırları içinde 75.983 aktif işyeri olduğu tespit edilmiştir. Bu işyeri sayısı içerisinde avukatlık büroları, eczaneler, doktor muayenahaneleri, muhasebe büroları gibi belediyeden ruhsat almak zorunda olmayan işyerleri bulunmamaktadır.

Bu verilerden hareketle, Belediye sınırlarında aktif olarak faaliyet gösteren ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorunda olan yaklaşık 76.000 işyerinin olduğu ve bunların, yaklaşık % 17’sinin (13.000 adet), ruhsatsız faaliyet gösterdiği; buna bağlı olarak da Belediyenin, işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı geliri kaybının olduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca bu husus, 2015 yılı Şişli Belediyesi Raporu’nda tenkit edilmiş olup ve bunun neticesinde ruhsatsız çalışan işyerleri azalmış olmasına rağmen, halen % 17 oranında ruhsatsız faaliyet gösteren işyerleri bulunmaktadır.

Bu durum, aynı zamanda kurumun kontrol ve denetim konusunda yeterli olmadığını ve mahrum kalınan harç gelirleri nedeniyle mali tablolarının da olumsuz yönde etkilendiğini göstermektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtilen hususa göre Şişli Belediyesi 2016 yılı denetim raporunda; Belediyemiz sınırları içinde 31.12.2016 tarihi itibariyle vergi dairelerinden alınan bilgiler doğrultusunda 75.983 işyerinin mevcut olduğu ve bunlardan 62.840 adet işyerinin ruhsatlandırıldığı, yaklaşık 13.000 işyerinin ruhsatsız faaliyet gösterdiği belirtilmiştir.

31.12.2016 tarihinden bugüne geçen süre zarfında 2.414 adet işyeri daha ruhsatlandırılmıştır. Toplam ruhsatlı işyeri 65.254 olup 9781 adet işyerinin de müracaatlarının alındığı, birtakım eksik evraklarının tamamlanması ile bu iş yerlerinin ruhsata bağlanacağı, kontrol ekiplerimizin çalışmaları sonucu ruhsatsız iş yerlerinin tespitinin yapılarak ruhsatlandırma çalışmaları devam etmektedir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Tahakkuk Eden Vergilerin Tahsilat Düzeyinin Düşük Olması

Şişli Belediyesinin 2016 Yılı mali tablolarında tahakkuku yapılan Emlak Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi, Eğlence Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, Haberleşme Vergisi ve İlan ve Reklam Vergisinin toplam tahakkuk tutarı 412.902.789,35 TL olup bu tutarın 156.571.750,39 TL’lik kısmının tahsil edilmediği anlaşılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “*Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri*” başlıklı 38’inci maddesinde;

“Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

...f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek. ...” denilmektedir.

Bu madde hükmüne göre belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etme görevi belediye başkanına verilmiş ve bu konuda belediye başkanı birinci derecede sorumlu kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu’nun “*Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları*” başlıklı 61’inci maddesinde ise muhasebe

yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un, "Ödeme zamanı ve önce ödeme" başlıklı 37'nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Kanun'un "Ödeme emri" başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "ödeme emri" ile tebliğ olunur." denilmektedir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; amme alacaklarına ilişkin olarak amme borçlusuna bir "ihbarname" düzenlenmeli ve tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenmelidir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya, 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilmelidir.

Yapılan araştırma ve inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda görüleceği üzere; önceki yıldan 148.094.673,98 TL vergi geliri tahakkukunun devredildiği, 2016 Yılı sonu itibarı ile toplam 412.902.789,35 TL vergi geliri tahakkuk ettirildiği, 2016 Yılı içinde toplam tahakkukun, 254.536.741,75 TL'sinin, tahsil edildiği, 2017 Yılına 156.571.750,39 TL tahakkuk artışı devredildiği ve kurumun tahsilat oranının, % 61,65'de kaldığı anlaşılmıştır. Tahsilat oranlarının düşük düzeyde bulunması kurumun tahsilat sürecinde sıkıntı içerisinde bulunduğunu göstermekte ve bu durum kurum mali tablolarını olumsuz anlamda etkilemektedir.

Tablo 3: Kurum Vergi Gelirlerinin Tahsilat Oranları

2016 YILI GELİR AYRINTISI					
Gelir Açıklaması	2015 Yılından Devir	2016 Yılı Toplam Tahakkuk	2016 Yılı Net Tahsilat	2016 Yılı Devreden Tahakkuk Artışı	Tahsilat Oran (%)
Bina Vergisi	48.911.298,69	235.995.702,41	178.963.037,12	56.848.560,55	75,83

Arsa Vergisi	54.485.711,62	95.989.431,04	44.450.931,12	51.538.499,92	46,31
Arazi Vergisi	4.295,95	4.296,02	90,26	4.205,76	2,10
Çevre Temizlik Vergisi	39.405.701,06	50.435.832,23	6.594.954,82	42.254.057,24	13,08
Haberleşme Vergisi	89.141,52	4.218.101,86	4.128.960,34	89.141,52	97,89
Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi	308.228,15	14.494.083,45	14.128.408,01	365.675,44	97,48
Eğlence Vergisi	2.381.678,97	5.112.001,88	2.191.232,21	2.920.769,67	42,86
İlan ve Reklam Vergisi	2.508.618,02	6.653.340,46	4.079.127,87	2.550.840,29	61,31
Toplam	148.094.673,98	412.902.789,35	254.536.741,75	156.571.750,39	61,65

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda tahakkuk eden vergilerin tahsilatının düşük olmasına vurgu yapılmış olup; Bütçe gelirleri tarafındaki toplam tahakkuk – tahsilat oranının düşük olmasının temel sebebi 6736 sayılı Bazı Alacakların Yapılandırılmasına İlişkin Kanundur. 2016 yılında çıkarılan kanun ile vatandaş borçlarını yapılandırarak erteleme imkânına sahip olmuştur.

Tahsilatın düşük kalmasında geçmiş yıllardan gelen tutarın etkili olduğu da görülecektir. 2016 yılı gelir bütçesi gerçekleşme oranı %82.5 iken 2016 yılı tahakkuk ve tahsilat oranı %96.3 olarak gerçekleşmiş ve bu alanda başarılı olunmuştur.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile mali yıl içerisinde çıkarılan 6736 sayılı Bazı Alacakların Yapılandırılmasına İlişkin Kanun ile borçların yapılandırıldığı ve bundan dolayı tahsilat düzeyinin düşük kaldığı ifade edilmiştir. İdare savunmasında kısmen haklılık payı olmasına rağmen geçmiş yıllardan süre gelen borçların ödenmediği bir vakadır. Bu tahsilatı yapılmayan gelir kalemlerinin takibinin ve tahsilatının etkin bir şekilde izlenmesi

gerekmektedir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: Tahakkuk Etmiş Kira Gelirlerinin Tahsilatının Yapılmaması

Şişli Belediyesi ile kiracıları arasında yapılan taşınmaz kira sözleşmelerinin bedelleri ile belediye tarafından takdir edilen ecrimisil bedellerine ilişkin tahakkuku yapılan taşınmaz kira gelirlerinin toplam tahakkuk tutarı 19.525.770,62 TL olup, bu tahakkuk tutarının 16.740.916,12 TL'lik kısmının tahsil edilmediği anlaşılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri*" başlıklı 38'inci maddesinde aynen;

"Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

...f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek. ..." denilmektedir.

Bu madde hükmüne göre belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etme görevi belediye başkanına verilmiş ve bu konuda belediye başkanı birinci derecede sorumlu kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "*Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları*" başlıklı 61'inci maddesinde ise muhasebe yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un, "*Ödeme zamanı ve önce ödeme*" başlıklı 37'nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Kanun'un "*Ödeme emri*" başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "ödeme emri" ile tebliğ olunur." denilmektedir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; amme alacaklarına ilişkin olarak amme borçlusuna bir “ihbarname” düzenlenmeli ve tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenmelidir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya, 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir “ödeme emri” düzenlenerek tebliğ edilmelidir.

Yapılan araştırma ve inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda görüleceği üzere; 2015 Yılından 4.528.618,14 TL kira alacağının devr edildiği, 2016 Yılı sonu itibariyle toplam 19.525.770,62 TL taşınmaz kira gelirin tahakkuk ettirildiği, 2016 Yılı kira alacağı tahsilatının 2.784.854,50 TL olduğu, 2017 Yılına devreden kira alacağı tahakkuk artığının, 16.740.916,12 TL olduğu ve kurum kira alacağı tahsilat oranının, % 14,26’ de kaldığı anlaşılmıştır. Tahsilat oranlarının düşük düzeyde bulunması kurumun tahsilat sürecinde zorluk yaşadığını göstermekte ve bu durum kurum mali tablolarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Tablo 4: Kurum Ecrimisil ve Kira Gelirlerinin Tahsilat Oranları

2016 YILI GELİR AYRINTISI					
Gelir Açıklaması	2015 Yılından Devir	2016 Yılı Toplam Tahakkuk	2016 Yılı Net Tahsilat	2016 Yılı Devreden Tahakkuk Artığı	Tahsilat Oranı (%)
Ecrimisil Gelirleri	238.485,69	12.922.040,44	943.156,69	11.978.883,75	7,30
Taşınmaz Kira Gelirleri	4.290.132,45	6.603.730,18	1.841.697,81	4.762.032,37	27,89
Toplam	4.528.618,14	19.525.770,62	2.784.854,50	16.740.916,12	14,26

Kamu idaresi cevabında; “Ecrimisil borcunu ödemeyen yükümlülere 6183 sayılı Kanunun 55’inci maddesine uygun olarak ödeme emri tebliği edilmektedir. Ödeme emri tebliğine rağmen borcunu ödemeyenler hakkında TAKBAS sisteminden mal varlığı araştırılması yapılmakta, bankalarda mevduat araştırması, trafikte kayıtlı araç olup olmadığı araştırılması yapılmaktadır.

Mal varlığı ve nakit varlığı tespiti halinde 6183 sayılı kanun hükümleri uygulanarak

alacağın tahsilatı sağlanmakta olup uygulamaya bundan sonrada devam edilecektir.

Kira alacaklarımız sözleşmeye dayalı olması nedeni ile icra kanalı ile tahsil edilebilmektedir. Vadesinde kira borcunu ödemeyen kiracılar için gerekli icra takibi Hukuk İşleri Müdürlüğü'nce yapılmakta olup 2017 yılında da İcra yolu ile kiraların tahsili işlemleri sürdürülecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli takibat ve tahsilat işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Kurum kira tahsilat düzeyinin % 14 gibi düşük düzeyde bulunması, idarenin takibat ve tahsilat süreçlerini etkin bir şekilde uygulamasını gerektirmektedir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Yapım İşlerinde %5’lik Teminat Kesintisi İşleminin Hatalı Uygulanması

Şişli Belediyesince gerçekleştirilen yapım işlemlerinin incelenmesi neticesinde, bu işlere ait olan sözleşmelerde teminat kesintilerinin her hakedişte kesilmesi gerektiği hüküm altına alınmasına rağmen bu teminat kesintilerinin ya kesilmediği ya da kesildiği halde muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yapım işlerine ait olan sözleşmelerde, *“Düzenlenen hakedişlerde; tamamlanmış, ancak kesin hesabı İdareye verilmemiş imalatlara ait tutarların % 5’i tutulur ve kesin hesaplar İdare tarafından onaylanmadıkça bu tutarlar ödenmez.”* hükmü yer almasına rağmen yapım işlerine ait düzenlenmiş olan hakedişlerde bu kesintiler ya kesilmemekte ya da kesinti yapılan tutarlar 333-Emanetler Hesabı’nda izlenmemektedir. İlgili 258–Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı % 100’lük tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi gerekirken, kesintili tutar (%95) üzerinden muhasebeleştirilmektedir. Bundan dolayı 333-Emanetler Hesabı ile 258–Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı gerçek değerleri yansıtmamaktadır.

Yapım işlerine ait sözleşmelerde; geçici kabul noksanlıkları için düzenlenen her hakedişte yapılan iş tutarının % 5’ine karşılık gelen kısmının, geçici kabul noksanlıkları bulunmayan işlerde geçici kabul onay tarihinden sonra, geçici kabul noksanı bulunan işlerde ise bu eksikliklerin tamamlanmasını müteakip yükleniciye iade edileceği belirtilmektedir. Uygulamada kimi yapım işlerinde geçici kabul kesintisi olarak yükleniciye ödenecek hakedişler üzerinden %5 oranında kesinti yapılmaktadır.Bu yapılmış olan kesintiler hakediş icmalinde gösterilmekte ancak ödeme emri belgesi üzerinde gösterilmemekte ve dolayısıyla

muhasabeleştirilmemektedir. Sonrasında sözleşmede belirtilen koşullar gerçekleştiğinde bu kesintiler hak sahiplerine hakediş düzenlenerek gider yapılmak suretiyle ödenmektedir. Oysa bu kesintilerin yabancı kaynaklar bölümünde muhasabeleştirilmeleri halinde düzenlenecek muhasebe işlem fişi ile hak sahiplerine ödenmesi gerçekleşebilecektir.

Bu kesintiler niteliği itibarıyla nakdi teminat olarak değerlendirileceğinden, 333-Emanetler hesabında izlenmesi gerekmektedir. Bundan dolayı geçici kabul kesintisi yapılmamasından dolayı İdarenin 333-Emanetler Hesabı ve 258- Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına 624.415,85-TL eksik kayıt yapılmıştır. Bundan dolayı kurumun varlık ve yükümlülük hesapları olması gereken miktardan daha az miktarda yer alarak mali tablolar gerçek değerini yansıtmamaktadır.

Ayrıca bu husus 2015 yılı Şişli Belediyesi Raporu'nda tenkit edilmesine rağmen herhangi bir işleminin gerçekleşmemesi neticesinde, kurumun 2016 yılı mali tabloları da gerçeği yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Yapım işlerinde ait olan sözleşmelerde düzenlenen hak edişlerde tamamlanmış ancak kesin hesabı idareye verilmemiş imalatlara ait tutarların %5i tutulur ve kesin hesaplar idare tarafından onaylanmadıkça bu tutar ödenmez hükmüne göre yapım işleriyle ilgili hak edişlerin ödenmesinde %5’lik kısmın tutulmasına hassasiyet gösterilecektir.

Kesintiler 333 Emanetler hesabında izlenecek. İlgili 258- Yapılmakta olan Yatırımlar Hesabı %100’lük tutar üzerinden muhasabeleştirilecek ve mevzuata uygun hale getirilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 9: Belediye Mülkiyetinde Olan Taşınmazların Spor Kulüplerine Kullanılması

Şişli Belediyesinin mülkiyetinde olan taşınmazlarının yerinde incelenmesi sonucu;

- Şişli İlçesi, Meşrutiyet Mah., No:110 adresinde bulunan 943 ada, 11 parsel sayılı taşınmazda Altı Nokta Spor Kulübünün bulunduğu,
- Şişli İlçesi, Mahmut Şevket Paşa Mah., Mithat Paşa Cad., No:20 adresinde bulunan

10378 ada, 1 parsel sayılı taşınmazda Mahmut Şevket Paşa Spor Kulübünün bulunduğu,

- Şişli İlçesi, Halide Edip Adivar Mah., Halide Edip Adivar Cad. No:36-38 adresinde bulunan 10276 ada, 21 parsel sayılı taşınmazda Halide Edip Adivar Spor Kulübünün bulunduğu tespit edilmiştir.

Şişli Belediyesi, yukarıda sayılan taşınmazları spor kulüplerine kullandırırken ne belediye meclisi kararı ne de bir protokol düzenlemiştir. Herhangi bir düzenleme (kira ihalesi) mevcut değildir. Yukarıda adı geçen spor kulüplerinden herhangi bir kira alınmamakla beraber ayrıca bu kulüplerin elektrik, su, doğalgaz, vb. giderleri de hizmet binalarının gider kalemi olarak Şişli Belediyesi bütçesinden karşılanmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin görev ve sorumlulukları*" başlıklı 14'üncü maddesinin (b) fıkrasında;

".....Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir."

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Meclisin görev ve yetkileri*" başlıklı 18'inci maddesinin (p) fıkrasında;

"Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek." hükümleri yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, belediyeler belediye meclis kararı ile spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yapılabilmektedir. Ancak yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesi çerçevesinde arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar verebilmektedir. Kanun burada herhangi bir belediye ile karşılıklı işbirliğinden ve bu sportif faaliyetler için belediyelerin birbirleri arasında

tahsis ve ya kiralamaya izin vermektedir. Belediyelerin spor kulüplerine dönük herhangi bir devir veya tahsisten söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır. Bundan dolayı yapılan işlemler mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Şişli İlçesi Meşrutiyet Mah. No:110 adresinde bulunan 943 ada 11 parsel sayılı taşınmazda bulunan Altı Nokta Spor Kulübü ile 06.06.2014 tarih ve 139 sayılı Şişli Belediye Meclis kararına istinaden 01.06.2016 – 31.12.2016 tarihlerini kapsayan protokol yapılmıştır. Protokol ekte tarafınıza sunulmuştur.

Şişli İlçesi Mahmut Şevket Paşa Mah. Mithat Paşa Cad. No:20 adresinde bulunan Mahmut Şevket Paşa Spor Kulübüne 05.02.2016 tarih ve 97 sayılı Şişli Belediye Meclis kararına istinaden tahsis sağlanmaktadır. Meclis kararı ektedir.

Şişli İlçesi Halide Edip Adivar Mah. No:36-38 adresinde bulunan Halide Edip Adivar Spor Kulübü ile 06.10.2011 tarih ve 235 sayılı Şişli Belediye Meclis kararına istinaden 01.06.2016 – 31.12.2016 tarihlerini kapsayan protokol yapılmıştır. Protokol ekte tarafınıza sunulmuştur.

Yukarıda sayılan taşınmazların spor kulüplerine kullanılırken 5393 sayılı Belediye Kanununun 14'üncü maddesinin (b) bendi ve mezkûr kanunun 18'inci maddesinin (p) bendi göz önüne alınarak hareket edilmiş ve mevzuata aykırılık teşkil edecek durumlar ortadan kaldırılmıştır.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bir taşınmaz için tahsis kararı olduğu ve diğer iki taşınmaz için ise spor kulüpleri ile idare arasında hak ve yükümlülükleri kapsayan protokol olduğu bahsedilmiştir. Ekli protokol kararlarında taşınmaz tahsisinden bahsedilmemektedir. Sadece derneklerin yapmış oldukları faaliyetleri için belediye imkânlarından faydalanacağı şeklinde genel bir ifade bulunmaktadır. Bulgu da tahsis ve ya kira sözleşmesi yapılmaması ifadesinin, idare tarafından herhangi bir işlem yapılmadan bahsi geçen taşınmazları derneklere kullandığını ifade etmek için kullanılmıştır. Bulguda belediyelerin derneklere taşınmaz tahsis işlemi yapamayacağı belirtilmektedir. Bulguda da belirtildiği üzere belediyeler, yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesi çerçevesinde arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar verebilmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinin (d) fıkrasında, belediyelerin kendilerine ait

taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edilebileceği ifade edilmektedir. Mezkûr Kanun'da tahsis işlemi yapılabilecekler arasında spor kulüpleri veya dernekler bulunmamaktadır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 10: Belediye Mülkiyetinde Olan Taşınmazların Aile Sağlık Merkezlerine Bedelsiz Kullandırılması

Şişli Belediyesinin mülkiyetinde olan taşınmazlarının yerinde incelenmesi sonucu;

- Şişli İlçesi, Mahmut Şevket Paşa Mah., Mithat Paşa Cad., No:20 adresinde bulunan 10378 ada, 1 parsel sayılı taşınmazda Mahmut Şevket Paşa Aile Sağlık Merkezinin bulunduğu,
- Şişli İlçesi, Halide Edip Adivar Mah., Halide Edip Adivar Cad. No:36-38 adresinde bulunan 10276 ada, 21 parsel sayılı taşınmazda Halide Edip Adivar Aile Sağlık Merkezinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Şişli Belediyesi, yukarıda sayılan taşınmazları aile sağlık merkezlerine kullandırırken ne belediye meclisi kararı ne de bir protokol düzenlemiştir. Herhangi bir düzenleme (kira sözleşmesi) mevcut değildir. Yukarıda adı geçen aile sağlık merkezlerinden herhangi bir kira alınmamakla beraber ayrıca bu aile sağlık merkezlerinin elektrik, su, doğalgaz, vb. giderleri de hizmet binalarının gider kalemi olarak Şişli Belediyesi bütçesinden karşılanmaktadır.

5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu “*Kamuya ait taşınmazların kullanımı*” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“Hazine, belediye veya il özel idaresine ait taşınmazlardan aile sağlığı merkezi olarak kullanılması uygun görülenler, Maliye Bakanlığı, belediye veya il özel idarelerince bu amaçla kullanılmak üzere doğrudan aile hekimine kiraya verilebilir.” hükmü bulunmaktadır.

30.12.2010 tarih ve 27801 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliğinin “*Aile hekimine yapılacak ödemeler*” başlıklı 16’ncı maddesinde;

“c) Aile Sağlığı Merkezi Giderleri: Sözleşmeyle çalıştırılan aile hekimine, hizmet verdiği merkezin kira, elektrik, su, yakıt, telefon, internet, bilgi-işlem, temizlik, büro malzemeleri, küçük onarım, danışmanlık, sekreteryaya ve tıbbi sarf malzemeleri gibi Aile Hekimliği Uygulama

Yönetmeliğinin 23 üncü ve 24 üncü maddeleri ile belirlenen asgari fiziki ve teknik şartların devamına yönelik giderleri için her ay tavan ücretin %50'sinin, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan illerin satın alma gücü paritesi puanı ile çarpımı sonucuna göre bulunacak tutarda ödeme yapılır. Aile hekimliği pozisyonunun, sözleşmeli aile hekimi bulunmaması nedeniyle boş olması durumunda, bu ödeme müdürlüğün döner sermayesine aktarılır ve birimin giderleri karar defterinin ibrazı üzerine müdürlüğün döner sermayesinden karşılanır.” Hükümü bulunmaktadır.

Mezkur Yönetmeliğinin “Kiralama” başlıklı ek 1’inci maddesinde de;

“(1) Bakanlığa tahsisli veya Bakanlığın kullanımındaki taşınmazlardan müdürlükçe uygun görülenler aile hekimliği birimi olarak kullanmak üzere aile hekimlerine kiralanabilir.

(2) Kira bedeli; yerleşim yeri, çalışan aile hekimi sayısı, aile hekimliği birimi gruplandırma sınıfı, bölgesel satın alma gücü paritesi, binanın yaşı, bina rayiç bedeli, kiralamaya tabi alan gibi kriterler dikkate alınarak belirlenir. Kiralama ve tahsilata ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(3) Bakanlığa tahsisli veya Bakanlığın kullanımındaki taşınmazlarda hizmet vermek üzere yerleştirilen aile hekimlerince hizmet sözleşmesi ile birlikte kiralama sözleşmesi de imzalanır.” hükümü yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, aile sağlık merkezlerine ait kira, elektrik, su, yakıt, telefon, internet, bilgi-işlem, temizlik, büro malzemeleri, küçük onarım gibi giderler için Halk Sağlığı Müdürlükleri tarafından ödeme yapılmaktadır. Ayrıca belediye ait taşınmazlardan aile sağlığı merkezi olarak kullanılması uygun görülenlerin, belediyelerce bu amaçla kullanılmak üzere doğrudan aile hekimine kiraya verilebileceği hükümü bulunmasına rağmen kiralama işlemi yapılmamıştır. Kira gelirlerinden mahrum kalınması ve genel yönetim giderlerinin belediye bütçesinden yapılması sonucu kurum mali tabloları 2016 yılı için olumsuz etkilenmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “Şişli İlçesi Mahmut Şevket Paşa Mah. Mithat Paşa Cad. No:20 adresinde bulunan taşınmazda Mahmut Şevket Paşa Aile Sağlığı Merkezi ve Şişli İlçesi Halide Edip Adivar Mah. No:36-38 adresinde bulunan Halide Edip Adivar Aile Sağlığı Merkezinin belediye bünyesinde bulunan taşınmazda faaliyet gösterdiği tespit edilmiş olup bu kurumlar için tahsis işleminin sağlanmasına yönelik Belediye meclis kararına rastlanılmamıştır.

Mevzuat hükümlerine göre aile sağlık merkezlerinin ihtiyaçlarını Halk Sağlığı Müdürlüğü karşılayacak olsa da 5393 sayılı Belediye Kanununun 9. Maddesi ve mezkur kanunun 75. Maddesinin (d) bendi “Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür” hükmü uyarınca eksiklikler giderilerek mevzuata uygun hale getirilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli düzeltmelerin ilgili mevzuata göre yapılacağı belirtilmiştir. Günümüze kadar idarenin herhangi bir işlem tesis etmemesi ve taşınmazları için herhangi bir kira bedeli tahakkuk ve tahsil etmemesi ve genel giderleri karşılama neticesinde 2016 yılı kurum mali tabloları olumsuz etkilenmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 11: Belediye Mülkiyetinde Olan Taşınmazların Derneklere ve Vakıflara Kullandırılması

Şişli Belediyesinin mülkiyetinde olan taşınmazlarının yerinde incelenmesi sonucu, Şişli İlçesi, Meşrutiyet Mahallesi 943 ada, 11 parsel sayılı taşınmazda, Basın Konseyi Vakfı, Enadar ve Beşiktaş Engelliler Derneği, Bedensel Engelliler Derneği ve Dilhan Derneğinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Şişli Belediyesi, yukarıda sayılan taşınmazı derneklere ve vakıflara kullandırırken ne belediye meclisi kararı ne de bir protokol düzenlemiştir. Herhangi bir düzenleme (tahsis, kira ihalesi) mevcut değildir. Yukarıda adı geçen tüzel kişilerden herhangi bir kira alınmama ile beraber ayrıca bu tüzel kişilerin elektrik, su, doğalgaz, vb. giderleri de hizmet binalarının gider kalemi olarak Şişli Belediyesi bütçesinden karşılanmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun “*Taşınmaz tahsisi*” başlıklı 47' nci maddesinde;

“Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.”

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Maliye Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.” hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75'inci maddesinde;

“Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

.....

c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/19 md.) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.”
Hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde, belediyeler kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına belediye meclis kararı ile tahsis edebilirler. Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, vakıflara süresi her ne olursa olsun tahsis işlemi gerçekleştirilemez. Bu tüzel kişiliklere ancak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak kiralama işlemi yapılabilir. Belediyeler ancak dernek ve vakıflar ile ortak hizmet projesi gerçekleştirebileceği ve bu kişilere ortak hizmet proje kapsamı adı altında herhangi bir taşınmaz tahsisinde bulunamayacağından dolayı yapılmış olunan işlemler mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Şişli İlçesi Meşrutiyet Mah. No:110 adresinde bulunan 943 ada 11 parsel sayılı taşınmazda Basın Konseyi Vakfı, Enadar ve Beşiktaş Engelliler Derneği, Bedensel Engelliler Derneği ve Dilhan Derneğinin bulunduğu tespit edilmiş olup bu taşınmazın derneklere ve vakıflara kullandırırken Belediye Meclis kararları ve protokoller yapılmıştır.

- 05.10.2016 tarih ve 302 sayılı Belediye Meclis Kararı
- Basın Konseyi Vakfı ile yapılan 21.04.2017 tarihli protokol
- Enadar ve Beşiktaş Engelliler Derneği ile 06.06.2014 tarih ve 139 sayılı Şişli Belediye Meclis kararına istinaden yapılan, 01.06.2016- 31.12.2016 tarihlerini kapsayan protokol
- Bedensel Engelliler Derneği ile 06.06.2014 tarih ve 139 sayılı Şişli Belediye Meclis kararına istinaden yapılan, 01.06.2016- 31.12.2016 tarihlerini kapsayan protokol
- Dilhan Derneği ile 06.06.2014 tarih ve 139 sayılı Şişli Belediye Meclis kararına istinaden yapılan, 01.06.2016- 31.12.2016 tarihlerini kapsayan protokol

Yukarıdaki taşınmazın kullanımına yönelik mevzuat hükümleri yerine getirilmiş olup, eksiklikler giderilmiştir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında dernekler ile idare arasında 2016 yılının ortasından ve 2017 yılının başından itibaren geçerli olmak üzere hak ve yükümlülükleri kapsayan protokollerin yapıldığından bahsedilmiştir. Ekli protokol kararlarında taşınmaz tahsisinden bahsedilmemektedir. Sadece derneklerin yapmış oldukları faaliyetleri için belediye imkânlarından faydalanacağı şeklinde genel bir ifade bulunmaktadır. Bulguda tahsis veya kira sözleşmesi yapılmaması ifadesinin; idare tarafından herhangi bir işlem yapılmadan bahsi geçen

taşınmazları derneklere tahsis ettiğini ifade etmek için kullanılmıştır. Bahsi geçen taşınmazların ilgili derneklere kullandırılması bir nevi tahsis işlemi niteliğindedir. Bulguda belediyelerin derneklere taşınmaz tahsis işlemi yapamayacağı belirtilmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinin (d) fıkrasında, belediyelerin kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edilebileceği ifade edilmektedir. Mezkûr Kanun'da tahsis işlemi yapılabilecekler arasında dernekler bulunmamaktadır. Bundan dolayı bulgumuz üzerine herhangi bir işlem tesis edilmemesi üzerine, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 12: Kuruma Ait Taşınmazın Tahsis Edilmeden Kullandırılması

Kuruma ait taşınmazların incelenmesi neticesinde, Şişli İlçesi Merkez Mahallesi Darülaceze Caddesinde bulunan taşınmaz kurum mülkiyetinde olup, Şişli Tapu Müdürlüğü tarafından hizmet binası olarak kullanılmaktadır. Ancak bu kullanım öncesinde herhangi bir meclis kararı ve protokol düzenlenmemiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "*Taşınmaz tahsisi*" başlıklı 47' nci maddesinde;

"Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Maliye Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kanunlardaki özel hükümler saklıdır." hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Meclisin görev ve yetkileri*" başlıklı 18'inci maddesinin (e) fıkrasında;

“Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.” hükmü bulunmaktadır.

Mezkûr Kanun’un *“Encümenin görev ve yetkileri”* başlıklı 34’üncü maddenin (g) fıkrasında;

“Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek” hükmü yer almaktadır.

Yine aynı Kanun’un *“Diğer kuruluşlarla ilişkiler”* başlıklı 75’inci maddenin (d) fıkrasında;

“Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

.....” Hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; belediyeler, karar organları vasıtasıyla taşınmazlarını bedelli veya bedelsiz diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya tahsis edebilir. Ayrıca kiraya verme durumu da söz konusu olabilmektedir. Ancak idare bu tasarruflardan herhangi birisini tercih etmemiş ve iki kurum arasında herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bundan dolayı, mevcut durum mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; *“Şişli İlçesi Merkez Mah. Darülaceze Cad. No:8’de bulunan taşınmazın Şişli Tapu Müdürlüğü tarafından hizmet binası olarak kullandırılmasına yönelik güncel tahsis belgesine rastlanmamıştır. 5393 sayılı Belediye Kanununun 75. Maddesinin (d) bendi “Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi*

yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür” hükmü uyarınca eksiklikler giderilerek mevzuata uygun hale getirilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve ilgili mevzuat uyarınca düzeltme işlemlerinin yapılacağı belirtildiği için bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 13: Belediye İştirakine İhalesiz Taşınmaz Devredilmesi

Şişli Belediyesinin mülkiyetinde olmayıp ve kendisine tahsisli Şişli İlçesi, Harbiye Mahallesi, 768 ada 10 parselde bulunan Maçka Evlendirme dâhilinde bulunan kafeterya, otopark, WC, altın standı ve fotoğraf çekim işini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 26’ncı maddesine göre 15.10.2014 tarihli ve 224 sayılı Belediye Meclis kararına göre belediye iştiraki olan Kent-Yol A.Ş.’ne devredilmiştir.

5216 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesinde;

“...Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.) Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.” hükmü yer almaktadır.

Kanun hükmünden anlaşılacağı üzere, yukarıda niteliği belirtilen taşınmazların belediye şirketlerine ihale yapılmaksızın devri sadece büyükşehir belediyeleri ve bu belediyelerin kendi mülkiyetinde veya tasarrufunda olan yerler için mümkün bulunmaktadır. Şişli Belediyesinin ilçe belediyesi olması ve kendi mülkiyetinde olmayan taşınmazları ihale yapmaksızın 5216 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesine göre devretmesi mümkün değildir. Bundan dolayı yapılan işlemler mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemize tahsis edilmiş olan Şişli İlçesi Harbiye Mahallesi 768 ada 10 parselde bulunan Maçka Evlendirme dahilinde bulunan kafeterya, otopark, WC, altın standı ve fotoğraf çekim işini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 26. Maddesine göre 15.10.2014 tarihli ve 224 sayılı Belediye Meclisi kararına göre belediye iştiraki olan Kent-Yol A.Ş.’ye devredilmiştir. Meclis kararının halen yürürlükte bulunmakta olup, bu karar gereği uygulama yapılmaktadır. Eksiklikler varsa giderilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve ilgili mevzuat uyarınca düzeltme işlemlerinin yapıp yapılmayacağı anlaşılmadığından, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 14: Memur Personele Yapılacak Sosyal Yardımlar için Mevzuata Aykırı Olarak Toplu Sözleşme Yapılması

Kurum kayıtlarının incelenmesi sonucu, 2016 yılı içerisinde memur personele yapılacak sosyal yardımlar için toplu sözleşme düzenlendiği ve sosyal denge tazminat tutarlarının kanuni sınırın üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun “*Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması*” başlıklı 32’nci maddesinde;

“27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.” denilmektedir.

Söz konusu bu düzenleme ile belediyelerin toplu sözleşme yerine artık sadece sosyal denge tazminatı belirlemek üzere sözleşme yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Kanun’un Geçici 14’üncü maddesinde “*15/3/2012 tarihinden önce 375 sayılı*

Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi kapsamındaki idareler ile ilgili sendikalar arasında toplu iş sözleşmesi, toplu sözleşme, sosyal denge sözleşmesi ve benzeri adlar altında imzalanan sözleşmelerin uygulanmasına, söz konusu sözleşmelerde öngörülen sürelerin sonuna kadar devam edilebilir. Anılan sözleşmelerin uygulanmasına devam edildiği dönem için 32 nci madde hükümleri çerçevesinde ayrıca sözleşme yapılamaz. Söz konusu sözleşmeleri 31/12/2017 tarihinden önce sona eren veya mevcut sözleşmeleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra karşılıklı olarak feshedilen kapsama dahil idareler, sözleşmelerinin sona eriş veya fesih tarihini izleyen bir ay içinde sözleşmelerin sona erdiği veya feshedildiği tarih ile bu Kanunda öngörülen toplu sözleşme dönemi sonuna kadarki dönemle sınırlı olmak üzere üçüncü fıkra hükümleri dikkate alınmaksızın 32 nci madde hükümleri çerçevesinde sözleşme yapabilir. Ancak 32 nci madde uyarınca toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarın, unvanlar itibarıyla ilgili personele söz konusu sözleşmeler uyarınca yapılmakta olan ortalama aylık ödemenin altında kalması halinde; üçüncü fıkra hükümleri dikkate alınmaksızın 32 nci madde hükümleri esas alınarak 31/12/2015 tarihine kadar uygulanabilecek sözleşmelerde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte uygulanan sözleşme uyarınca unvanlar itibarıyla ilgili personele ödenen ortalama aylık tutar tavan olarak esas alınabilir. Bu şekilde yapılacak ödemeler kazanılmış hak sayılmaz.” denilerek daha önce toplu sözleşme imzalayan idarelerin hangi şartlarda sosyal denge tazminatı alabilecekleri hüküm altına alınmıştır.

23/8/2015 tarihli Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2016 ve 2017 Yıllarını Kapsayan 3. Dönem Toplu Sözleşmesinin Dördüncü Bölümü “Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme” kısmınının 7’nci maddesine göre sosyal denge süresi 31.12.2015 tarihi yerine 31.12.2017 tarihi olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca bu husus, 2015 yılı Şişli Belediyesi Raporu’nda tenkit edilmiş olmasına rağmen, idare yetkili sendika ile 01.01.2016-31.12.2017 dönemlerini kapsayan yeni bir toplu iş sözleşmesi imzalamıştır.

Yukarıda belirtilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde, kurum tarafından toplu sözleşme yerine artık sadece sosyal denge tazminatını belirlemek üzere sözleşme yapabileceği ve bu tazminat tutarlarının kanuni ölçekte olması uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda; 4688 sayılı yasanın 32’inci maddesine atıfta bulunulmak suretiyle Belediyelerin toplu sözleşme yerine artık sadece sosyal denge tazminatı

belirlemek üzere sözleşme yapılabileceği hususuna yer verilmiştir.

Belediyemizde 657 sayılı yasaya göre görev yapmakta olan personelin üyesi bulunduğu sendika ile bir toplu sözleşme yapılmış ve 28.02.2014 tarihinde sona eren toplu sözleşmenin davamı niteliğindedir düzenlenmesi eklenmek suretiyle 4688 sayılı yasanın 32'inci maddesi gereği yerine getirilmiştir. Kanunun geçici 14' üncü maddesine göre 01.03.2011 tarihinde yapılan sözleşmeler 31.12.2017 yılına kadar uygulanabileceğinden sözleşme gereği yapılan ödemeler yasaya uygundur.

Öte yandan; kamu görevlilerinin sendika kurma ile ücret ve çalışma koşullarının toplu pazarlık suretiyle belirlenmesine ilişkin haklarının dayanağını, ülkemizin de içerisinde yer aldığı uluslararası hukuk ve kurumları oluşturmaktadır. Toplu Sözleşme hakkı 98 ve 151 sayılı ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin tanıdığı hukuksal bir durumdur. Türkiye bu sözleşmelerin tarafıdır. Öte yandan Gaziantep Belediyesinde yapılmış olan bir toplu sözleşme nedeniyle Türkiye'nin davalı taraf olarak yer aldığı davada mahkeme toplu sözleşmenin uluslararası hukuktan ve uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan bir hak olduğuna işaret etmek suretiyle iç hukukta verilmiş olan ve memurların üyesi oldukları sendikalara toplu sözleşme yapamayacaklarına ilişkin yargısal kararlar nedeniyle Türkiye'yi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir.

Bu itibarla, 657 sayılı DMK' na tabi çalışanların üyesi buldukları sendika ile yapılmış olan sözleşmede belirtildiği gibi, yürürlüğe konulmuş olan sözleşme, sadece 4688 sayılı yasa değil, Anayasamızın 90'inci maddesi maddesinin 5'inci fıkrası düzenlemesi gereği iç hukukta üstün ve bağlayıcı bir hukuki kuvvete sahip bulunan ILO ve AİHS sözleşmeleri ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları dikkate alınarak yapılmıştır. Sonuç olarak 4688 sayılı yasanın bu sözleşme ve uluslararası mahkeme kararına aykırı olan hükümlerinin uygulanabilmesi Anayasamızın 90'inci maddesinin 5 inci fıkrasındaki düzenlemesi karşısında hukuken olanaklı bulunmamaktadır. Kaldı ki yapılan ödemeler 4688 sayılı yasanın 32 ve geçici 14.maddesine de uygundur.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında belirtilen sözleşmenin 01.03.2011 tarihli sözleşmenin devamı niteliğinde olduğu ve sözleşme 31.12.2017 tarihine kadar geçerli olduğu ifade edilmiştir. Bulgumuzda da ifade edildiği üzere eski sözleşmedeki mali hakların ödenmesinde 31.12.2017 yılına kadar ödenmesinde hukuki aykırılık görünmemekle birlikte

önceki sözleşmede belirtilen tutarların üzerinde personele ödeme yapılması eleştirisi konusu edilmiştir.

Ayrıca 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun ilgili maddelerinde 04.04.2012 tarihinde değişiklik ile iç hukukumuzda yer alan boşluk giderilerek, kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi için oluşturdukları sendika ve konfederasyonların kuruluşu, organları, yetkileri ve faaliyetleri ile sendika ve konfederasyonlarda görev alacak kamu görevlilerinin hak ve sorumluluklarını belirlemek ve toplu sözleşme yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen mevzuat oluşturulduğu için kamu idareleri buna uymakla mükelleftir. Bu cihetle bulgumuz üzerine herhangi bir işlem tesis edilmemesi üzerine, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 15: Kurum Mali Tablolarının Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına Uygun Olmaması

Kurum mali tabloları incelendiğinde, kurumun düzenlediği mali tabloların 2016 yılı Mahalli İdareler Hesap Planına uygun olmadığı tespit edilmiştir. Kurumun mülkiyetinde olan, tahsis ettiği ve tahsis alınan taşınmazlar için detaylı hesap planında yer alan ikinci düzeydeki kodlara uygun tasnif yapılmamıştır.

27.05.2016 tarih ve 29724 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin beşinci alt fıkrasında;

“Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir.” hükmü yer almaktadır.

23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Varlıklara İlişkin İlkeler” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde;

“i) Kamu idareleri tarafından tahsis edilen ya da tahsisli olarak kullanılan taşınmazlara ilişkin bilgiler dipnotlarda gösterilir.” hükmü yer almaktadır.

2016 Yılı Mahalli İdareler Hesap Planında;

250, 251 ve 252 nolu taşınmaz hesap kodlarının ikinci düzeyleri aşağıdaki gibi düzenlenmesi gerekmektedir

“01. Kamu İdaresinin Mülkiyetinde olanlar

02. Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar

03. Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar”

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, kurumun mülkiyetinde olan veya tasarrufunda bulunduğu taşınmazları sınıflandırması gerekmektedir. Kamu idaresi taşınmazları arasında tasnif yapmayarak, mali tablolarından ne tutarda taşınmazı kendi mülkiyetinde olduğu, ne tutarda taşınmazı tahsis ettiği veya tahsisli kullandığı anlaşılmamaktadır. Ayrıca bu husus idarenin uyması gereken 2016 yılı Mahalli İdareler Hesap Planına aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda kurumun mali tablolarının Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına uygun olmadığı tespit edilmiş olup kurumun mülkiyetinde olan, tahsis ettiği ve tahsis alınan taşınmazlar için detaylı hesap planında yer alan ikinci düzeydeki kodlara uygun tasnif yapılacaktır.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 16: Hizmet Alımı Kapsamında İstihdam Edilen İşçiler İçin Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesaplarının Kullanılmaması

Şişli Belediyesinde hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçilerin kıdem yılları esas alınarak idare tarafından faaliyet dönemi ve sonraki dönemler olmak üzere vadelerine göre ayrılarak ödenmesi öngörülen kıdem tazminat tutarlarının 372 Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabı’nda izlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik’in 5’inci maddesinin ikinci fıkrasında;

“Son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri kıdem tazminatına hak kazanacak

şekilde sona eren işçilerin birinci fıkraya göre tespit edilen sürelerle ilişkin kıdem tazminatları, ilgili kamu kurum veya kuruluşu tarafından ödenir.” hükmü yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı” başlıklı 281' inci maddesi ve “472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı” başlıklı 330'uncu maddelerinde, bu hesapların belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmektedir.

Mevzuat hükümleri çerçevesinde hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçilere ödenmesi öngörülen kıdem tazminat tutarlarının 372 Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabı'nda izlenmesi ve yılı içinde hesaplanan kıdem tazminatı tutarlarının 630 Giderler Hesabı'nda giderleştirilmesi gerekmektedir.

Bu husus 2015 yılı Denetim Raporunda belirtilmesi neticesinde sadece kurumun kadrolu işçileri için kıdem tazminatı ayrılmış olup kurumda hizmet alımı kapsamında çalışanlar için kıdem tazminatı ayrılmamıştır.

Kurumda hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçiler için kıdem tazminatları karşılıkları hesabının kullanılmaması neticesinde mali tablolar gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçiler kıdem yılları esas alınarak idare tarafından faaliyet dönemi ve sonraki dönemler olmak üzere vadelerine göre ayrılarak ödenmesi öngörülen kıdem tutarlarının 372 Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabında izlenerek mevzuata uygun hale getirilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 17: Gelecek Dönemlere Ait Peşin Ödemelere İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Kurum tarafından yapılan taşınmaz kiralama işlemleri incelendiğinde; üç aylık, altı aylık, yıllık peşin ödenen kiralamalarda 180-Gelecek Aylara Ait Giderler ve 280-Gelecek Yıllara Ait

Giderler Hesabı'nın kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bunun yerine tüm peşin ödemeler 630-Giderler Hesabı'na kaydedilmektedir.

Mahalli İdareler Muhasebe Yönetmeliği'nde ki “180 Gelecek aylara ait giderler hesabı” başlıklı 146'ncı maddesinde yer alan “Hesabın işleyişi” kısmında

“(1) Gelecek aylara ait giderler hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

1) Peşin ödenmiş giderlerden, içinde bulunulan aya ait olanlar 630-Giderler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet döneminin gelecek aylarında tahakkuk ettirilmesi gerekenler bu hesaba, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler 280-Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına borç, ödenen tutarın tamamı 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan ödenen tutarın tamamı 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Gelecek aylara ait giderler hesabında kayıtlı tutarlar ilgili oldukları ay sonlarında gider olarak tahakkuk ettirilmesi amacıyla bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmünden de anlaşılacağı üzere, peşin ödenen kiralar doğrudan 630-Giderler Hesabı yerine, aynı faaliyet dönemindeki gelecek aylara ait ödemeler 180-Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına, gelecek faaliyet dönemini ilgilendiren giderler 280-Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. Bu işlemlerin yapılmaması sonucu, 2016 yılı için yukarıda yer alan hesap kodları gerçek değerini yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda Belediyemiz tarafından yapılan/yapılacak taşınmaz kiralalarında 3 aylık, 6 aylık yıllık peşin ödenen kiralamalarda 180-Gelecek Aylara Ait Giderler ve 280-Gelecek Yıllara Ait Giderler hesabı kullanılarak eksiklikler giderilecek ve mevzuata uygun hale getirilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 18: Belediye Sınırları İçerisinde Yapılmış Olan Kamulaştırma İşlemlerine İlişkin Bilgilerin Tapu İdaresinden Alınmaması

Kurumun taşınmaz gelirlerinin incelenmesi sonucu, belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin Şişli İlçesi Tapu Müdürlüğü tarafından belediyeye bildirilmediği tespit edilmiştir. Bu bildirim yapılmamış olması sonucu belediyelerin en önemli gelir unsuru olan Emlak Vergisinde ciddi boyutta hata, kayıp ve kaçığın ortaya çıkma olasılığı bulunmaktadır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla Tapu idaresine kamulaştırma işlemleri, devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir. Bu zorunluluk bir vergi güvenlik önlemi olarak getirilmiştir. Zira emlak vergisi beyana dayalı bir vergidir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "*Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili*" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"..Bu tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir. ", "Vergilendirme" başlıklı 39'uncu maddesi "Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur." hükümleri yer almaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "*Bildirim verme ve süresi*" başlıklı 23 üncü maddesinde,

"Bu Kanunun 33 üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirim verilmesi zorunludur. Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir."

“Vergi değerini tadil eden sebepler” başlıklı 33 üncü maddesinde

“..6. Bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.)”

“Usul hükümleri” başlıklı 37 nci maddesinde,

“Bu Kanunda geçen “Vergi dairesi” tabiri, belediyeleri ifade eder.”

“Ödeme süresi” başlıklı 30 uncu maddesinde,

“Devir ve ferağ yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15’inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir.” hükümleri yer almaktadır.

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun “Döner sermaye” başlıklı 8’inci maddesi “(1) Genel Müdürlük, ürettiği her türlü tapu, kadastro, harita ve arşiv bilgi ve belgeleri ile sunduğu hizmetlerden gelir elde etmek üzere merkez veya bölge müdürlükleri bünyesinde döner sermaye işletmeleri kurar. (7) (Ek: 3/6/2014-6544/ 1 md.) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından döner sermaye hizmet bedeli tahsil edilmez. Veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir.” hükümlerini düzenlemektedir.

Gayrimenkul mülkiyetinin kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği ilgili belediyeye bildirilmemiş olması sonucu;

* Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden beyanname verilmediği, emlak vergisi ödenmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği,

* Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunduğu ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği,

* Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin Kamulaştırma Kanunundan kaynaklanan ek emlak vergisinin beyan edilmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği,

* Bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkullerde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam edeceği,

* Bildirim yapılmamış olduğundan bu hatalar sonucu ortaya çıkan emlak vergisinden kamulaştırmayı yapmış olan kamu kurumunun müteselsil sorumluluğunun devam edeceği riski bulunmaktadır.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemini (Takbis) belediyeye bedel karşılığı kullandığı ve bu sistem yapılan kamulaştırma işlemlerini doğrudan belediyeye iletmemektedir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerden dolayı, Tapu idaresinin özellikle Kamulaştırma Kanunu ve Emlak Vergisi Kanunu kapsamındaki işlemler konusunda ilgili belediyeleri bilgilendirmesi; 6083 sayılı Kanun çerçevesinde veri paylaşımı sağlaması; bu bilgilendirme ve paylaşımın Takbis sistemi kapsamında gerekli teknolojik altyapı kullanılarak sistemli ve zamanlı olması; belediye tarafından bilgilendirme ve paylaşım takibinin yapılarak emlak vergisi gelirlerinin ve mali tablolarının güvenceye kavuşturulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Bulguda bahsi geçen hükümde Tapu Müdürlüğü ile bağlantı kurularak eksiklikler giderilecektir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü TAKBİS sistemini Belediyemize ücretsiz kullanılmaktadır. Bununla ilgili Protokol imzalanmış ve işbirliği yoluna gidilmiştir. Bahsi geçen bulgudaki eksiklikler giderilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 19: Doğrudan Temin ve Pazarlık Yöntemi ile Yapılan Alımlarda 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda Belirtilen Üst Limitin Aşılması

Şişli Belediyesinin 2016 Yılı için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d maddelerine göre alımı gerçekleştirilen işlemlerin incelenmesinde; yıllık mal harcamaları

toplamının bu amaç ile konulan ödeneğin % 10'luk sınırını aştığı tespit edilmiştir. Mal alımları için ayrılan ödenek tutarının % 10'luk kısmı 3.714.584,82 TL olup, doğrudan temin ve pazarlık yöntemi ile gerçekleşen mal alımları toplam tutarı ise 8.670.249,86 TL'dir. 4.955.665,04 TL'lik tutar aşımı söz konusudur. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci maddesinde;

“Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.” hükmü yer almaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliğinin *“4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (ı) bendinin uygulanmasına ilişkin açıklamalar”* başlıklı 21.4'üncü maddesinde;

“İlgili veya bağlı birimler % 10 oranının aşılması zorunluluğu doğması durumunda buna ilişkin başvurularını, ilgili veya bağlı buldukları kurum ve kuruluşlara yapacaklardır. Kurum ve kuruluşlarca gelen taleplerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucu, 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapacakları harcamaların yıllık bütçelerinde mal ve hizmet alımı ile yapım işleri için ayrılan ödenekleri toplamının % 10 oranını aşacağına anlaşılması halinde, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) ve (II) sayılı cetvelde yer alan kurum ve kuruluşlar için bağlı veya ilgili bakan, mahalli idarelerde ve (IV) sayılı cetvelde yer alan kurum ve kuruluşlarda üst yönetici, (III) sayılı cetvelde yer alan kurum ve kuruluşlar ile anılan Kanun kapsamında yer almayan kurum ve kuruluşlarda ise harcama yetkisine sahip kişi ya da kurullar tarafından 62 nci maddenin (ı) bendi uyarınca uygun görüş için Kuruma başvuruda bulunulacaktır. Bu konuda yetki devredilmiş olsa bile yetki devredilenlerin başvuruları kabul edilmeyecektir.” denilmektedir.

İdareler, 4734 sayılı Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludurlar. İdareler bu sorumluluğu ancak açık ihale süreciyle gerçekleştirilebilir. Doğrudan temin usulü ve pazarlık usulü ile yapılan işlerde bu ilkelere kısmen uyulduğu için yüksek fiyatlarda mal alımı gerçekleşme riski bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine rağmen İdare, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21/f ve 22/d maddelerine göre yıllık mal alımı harcamaları toplamının % 10'luk kanuni sınır aşıldığı halde Kamu İhale Kurumu'na başvuruda bulunmamıştır. Bu husus mevzuat

hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda bahsi geçen hükümlere göre 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ilgili maddesi gereği pazarlık yöntemi ve doğrudan temin usulü ile yapılan harcamalarda mal ve hizmet ile yapım işleri için ayrılan ödeneğin %10 sınırı gözetilerek mevzuata uygunluk sağlanacaktır.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve pazarlık yöntemi ve doğrudan temin usulü ile yapılan harcamalarda, mal ve hizmet ile yapım işleri için ayrılan ödeneğin %10 sınırı gözetileceği ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 20: Hurdaya Ayrılması Gereken Taşınırların Hurdaya Ayrılmaması

Kurum taşınırlarının fiziki incelenmesi sonucunda, fiilen kullanım özelliği taşımayan ve hurdaya ayrılması gereken taşınırların halen kurum kayıtlarında yer aldığı tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin “*Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış*” başlıklı 28’inci maddesinde;

“(1) (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmemekle hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırlar, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirilir. Yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde komisyonlar diğer kamu idarelerinden talep edilecek üyelerin katılımıyla oluşturulabilir.

(2) Komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli karar harcama yetkilisine bildirilir.

(3) Komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenir.

(4) (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Hurdaya ayrılmasına karar verilen taşınırlar harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılır.

(5) Birinci fıkraya göre harcama yetkilisince oluşturulacak komisyon tarafından

ekonomik değerinin olmadığı veya teknik, sağlık, güvenlik ve benzeri nedenlerle imha edilmesinin şart olduğuna karar verilen taşınırlar, harcama yetkilisinin onayı ile imha edilir. İmha, komisyon veya komisyonun gözetiminde uzman kişiler tarafından yapılır. Bu işleme ilişkin ayrıca bir imha tutanağı düzenlenir. İmha işleminde özel mevzuat hükümleri öncelikle dikkate alınır.

(6) Hurdaya ayrılan veya imha edilen taşınırlar Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır. Fişin ekine Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağının bir nüshası bağlanır.

(7) (Ek: 14/3/2016-2016/8646 K.) İlgili mevzuatı gereğince, kasko sigortası yaptırılmış taşıt ve iş makineleri ile ekipmanın risk sonrası hurdaya ayrılarak kayıtlardan çıkarılması durumunda hurdası, kasko sigortası genel şartlarına dayanılarak sigorta şirketine verilebilir. Bu durumda rizikonun gerçekleşmesi anındaki gerçeğe uygun değeri sigorta şirketinden tahsil edilir.”

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyen taşınırlar için komisyon oluşturulmalı ve bu taşınırlar kayıtlardan düşürülmelidir. Bu işlemler yapılmaması neticesinde, kurum mali tablolarında yer alan ilgili taşınır hesapları gerçek değerini yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda bahsi geçen konuda kurum taşınırlarının fiziki olarak incelenerek fiilen kullanım özelliği taşımayan ve hurdaya ayrılması gereken ekonomik ömrünü tamamlamış veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyen taşınırlar için komisyon kurularak kayıtlardan düşürülecektir. Böylelikle mevzuata uygun hale getirilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 21: Muhasebe Kayıtlarında Yevmiye Sırasına Uyulmaması

Şişli Belediyesinin 2016 Yılı yevmiye defterinin incelenmesi neticesinde her bir muhasebe kaydı için müteselsil devam eden yevmiye numarası verilmediği, birbiri ile ilişkili

mali işlemlerde ilk yevmiye kaydına istinaden sonraki yevmiye kayıtlarında .../1, .../2 şeklinde kayıt yapıldığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 18 inci ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 43'üncü maddeleri uyarınca muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilmesi hükümleri yer almaktadır. Gerek yevmiye defteri ve gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaraları esas alınmaktadır.

Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde, kamu idaresi yevmiye kayıtlarını mevzuata uygun bir şekilde tutmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda bahsedilen hususta gerekli önlemler alınarak Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 18. Maddesi ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 43. Maddesi uyarınca muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında 1'den başlayıp hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilerek mevzuata uygun hale getirilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 22: Taşınır Mal Çıktılarının Üçer Aylık Dönemlerde Yapılmaması

Şişli Belediyesinin taşınır kayıtlarının incelenmesi neticesinde taşınır mal çıkışlarının yılsonunda toplu bir şekilde yapıldığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “*Taşınır Giriş ve Çıkış İşlemlerinin Muhasebe Birimine Bildirilmesi*” başlıklı 30'uncu maddesinin ikinci fıkrasında;

“Muhasebe kayıtlarında 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı

bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.” denilmektedir.

Ayrıca bu husus, 2015 yılı Şişli Belediyesi Raporu’nda tenkit edilmiş olmasına rağmen herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Bu doğrultuda ilgili mevzuat gereği, muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun olarak üçer aylık dönemler itibariyle yapılması gerekmektedir. Bunun yapılmaması sonucunda taşınır mal yönetimi mevzuata uygun şekilde yönetilmemektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda tespit edilen hususta; “*Muhasebe kayıtlarında 150-lik Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine; genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibariyle, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II. inci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir”* denilmektedir. Müdürlüklerce bu düzene geçilmiş, taşınır mal çıkışları üç aylık dönemde yapılarak mevzuata uygun hale getirilmiştir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile bulgu konusu edilen hususlara iştirak edildiği ve gerekli düzeltmelerin yapıldığı ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 23: 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g Maddesine Göre İhale Yapılması

Mülkiyeti belediyeye ait olan Şişli İlçesi sınırları içerisinde bulunan Merkez Mahallesi 10281 ada 6 parselde bulunan Nazım Hikmet Kültür Merkezi içerisinde ki büfe yeri, 19 Mayıs Mahallesi 948 ada, 17 parselde bulunan Cemil Candaş Kent Kültür Merkezi İçindeki büfe yeri ve Merkez Mahallesi 10295 ada, 18 parselde bulunan Belediye Başkanlık Binasında yer alan yemekhane bölümünün kiralanması işlemleri Belediye Encümen Kararıyla 1 ila 3 yıllığına 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 51/g maddesine göre pazarlık usulü yöntemi ile ihale edilmiştir.

Ancak; bahse konu ihalelerin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 51/g maddesine istinaden pazarlıkla yapılması mümkün değildir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 2' nci maddesi;

“Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır.

...”

36' ncı maddesi;

“Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulü esastır.

Ancak, 44 üncü maddede gösterilen işler belli istekliler arasında kapalı teklif usulüyle, 45 inci maddede gösterilen işler açık teklif usulüyle, 51 inci maddede sayılan işler pazarlık, 52 nci maddede gösterilen işler de yarışma usulüyle yaptırılabilir.”

51/g maddesi;

“Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi, ...”

hükümlerine yer vermiştir.

Yukarıdaki Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ihalede açıklık ve rekabetin sağlanmasının, Kanun'un temel ilke ve prensiplerinden olduğu ve bu ilke ve prensibin gereği olarak, Kanun'un 36' ncı maddesi hükmünde yer alan Kapalı Teklif Usulünün esas usul, diğer usullerin ise belirli şartlar dahilinde uygulanacak istisnai usuller mahiyetinde olduğu anlaşılmaktadır.

2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesi; Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisine izin vermekte ve dolayısıyla Belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar için söz konusu hüküm doğrultusunda pazarlık ihalesi yapılmasına ise imkân vermemektedir.

Her ne kadar, 2886 sayılı Kanun'un “Kapsam” başlıklı 1' inci maddesi; belediyelerin alım, satım, yapım, kira, hizmet trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanundaki yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiş ise de, *“Devletin özel mülkiyetindeki”*

ve "Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler" ifadelerinden; Belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazların değil, bilakis Hazineye ait olan taşınmazların tarif edildiği hususu aşikârdır.

Nitekim Danıştay 13' üncü Dairesinin 21.10.2008 tarih ve E:2007/4476, K: 2008/6874 sayılı Kararında; "*Belediyenin mülkiyetindeki taşınmazın, 2886 sayılı Kanun'un 51. maddesinin (g) bendi uyarınca, pazarlık usulü ile turizm amaçlı tesis yapılmak ve işletilmek üzere mülkiyetten gayri ayni hak tesis edilmek suretiyle, (daimi ve sürekli üst hakkı kurulmak suretiyle) 30 yıllığına kiralanmasına ilişkin belediye encümeni kararını, belediyelere ait taşınmazların "devletin özel mülkü" ve "devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yer" lerden olmadığı, bu nedenle 2886 sayılı yasa'nın 51/g maddesi kapsamında kiralanmasının, trampasının ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi yoluyla devrinin, olanaklı olmadığı gerekçesiyle, iptal eden mahkeme kararının hukuka uygun olduğu*" hususu hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla, yukarıda izah edilen gerekçeler karşısında, yukarıda yer alan taşınmazların kiralama işlemleri 2886 sayılı Kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle tekemmül ettirildiği kanaatine varılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; Bulguda Belediyemize mülkiyeti Belediyemize ait bazı yerlerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 51/g bendi usulünce kiraya verildiğinden bahsedilmiştir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 51/g bendi "*Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmemen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi*" hükmünü içermektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu 15. Maddesinde "*Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır*" hükmü ile belediye malının devlet malı olduğu kabul edilmiş olup, 2886 sayılı Yasanın 51/g maddesine göre ihaleye çıkılmasında yasal bir engelde bulunmamaktadır. Ayrıca, haleye birden çok firma davet edilmiştir. Devlet İhale Kanununun 2. Maddesi ihalede açıklık ve rekabet ilkeleri sağlanmıştır. Taşınmazların bir bölümü kötü kullanımı ve/veya amacı dışında kullanılmasının önüne geçmek amacıyla birden çok isteklinin katılımı ile sağlanarak kanuna uygun şekilde gerçekleştirilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabı ile belediye taşınmazlarının devlet malı statüsünde olduğu ve taşınmazların 2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesine göre ihale edilmesinde bir sakınca olmadığı ve ihalede rekabetin sağlandığı ifade edilmiştir. Bulgumuzda da ifade edildiği üzere, 2886 sayılı Kanun'da yer alan "Devletin özel mülkiyetindeki" ve "Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler" ifadelerinden; belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazların değil, bilakis Hazineye ait olan taşınmazlar tarif edilmektedir. Bu hususu Danıştay 13' üncü Dairesinin 21.10.2008 tarih ve E:2007/4476, K: 2008/6874 sayılı kararı da desteklemektedir. İhalede rekabetin sağlanıp sağlanmadığı, kapalı teklif ihale olmadığından anlaşılamamaktadır.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

7. EKLER**Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları****ŞİŞLİ BELEDİYESİ 2016 YILI BİLANÇOSU**

A K T İ F L E R		P A S İ F L E R	
I- DÖNEN VARLIKLAR	512.461.190,15	III- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	313.039.565,03
10 HAZIR DEĞERLER	22.296.137,18	30 KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	36.130.167,35
101-Alınan Çekler Hesabı	51,75	300-Banka Kredileri	36.130.167,35
102 Banka Hesabı	20.804.071,81	32- FAALİYET BORÇLARI	29.961.192,41
103-Verilen Çekler Ve Gönderme Emirleri Hesabı(-)	1.765.828,46	320- Bütçe Emanetleri Hesabı	29.961.192,41
109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı	3.257.842,08	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	48.855.986,26
12 FAALİYET ALACAKLARI	183.103.650,14	330 Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	32.768.430,73
121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	181.028.779,62	333 Emanetler Hesabı	16.087.555,53
122 Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	2.048.449,81	36-ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	178.842.337,87
127 - Diğer Faaliyet Alacakları	26.420,71	360-Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabı	9.309.407,61
14 DİĞER ALACAKLAR	19.096.300,37	361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	8.202.612,51
140 Kişilerden Alacaklar Hesabı	19.096.300,37	362 Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı	143.820.601,28
15-STOKLAR	4.500.633,46	363 Kamu İdareleri Payları Hesabı	7.618.158,36
150-İlk Madde Ve Malzeme Hesabı	4.500.633,46	368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler Hesabı	10.091.558,11
16 ÖN ÖDEMELER	1.457.769,60	37-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	896.148,00
162 Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabı	1.457.769,60	372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hs.	896.148,00
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	282.006.699,40	38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	18.353.733,14
190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı	282.006.699,40	381 Gider Tahakkukları Hesabı	18.353.733,14

II- DURAN VARLIKLAR	404.143.350,03	IV- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	272.085.378,71
22 FAALİYET ALACAKLARI	28.318.724,23	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	88.160.518,79
222 Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	20.724,39	400 Banka Kredileri Hesabı	88.160.518,79
222-Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	23.579.406,46	43 DİĞER BORÇLAR	154.385.010,83
227-Diğer Faaliyet Alacakları	4.718.593,38	438 Kamuya Olan Ertilenmiş Veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı	154.385.010,83
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	91.018.502,02	47-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	24.817.980,00
240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	11.946.429,37	472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hs.	24.817.980,00
241 Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	79.072.072,65	48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	4.721.869,09
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	284.806.123,78	481 Gider Tahakkukları Hesabı	4.721.869,09
250 Arazi Ve Arsalar Hesabı	114.334.901,55	V- ÖZ KAYNAKLAR	331.479.596,42
251 Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	9.676.501,54	50 NET DEĞER	241.731.167,82
252 Binalar Hesabı	115.412.026,15	500 Net Değer Hesabı	241.731.167,82
253 Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabı	4.485.409,98	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	140.326.792,68
254 Taşıtlar Hesabı	8.132.542,38	570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı	140.326.792,68
255 Demirbaşlar Hesabı	19.584.039,64	58-GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	37.908.510,32
257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	46.595.970,01	580-Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları(-)	37.908.510,32
258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hs	59.776.672,55	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	12.669.853,74
		591- Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı(-)	12.669.853,74
AKTİF TOPLAM	916.604.540,18	PASİF TOPLAM	916.604.540,18
IX- NAZİM HESAPLAR	29.991.027,25	IX- NAZİM HESAPLAR	29.991.027,25
91 NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET HESAPLARI	29.991.027,25	91 NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET HESAPLARI	29.991.027,25
910 Teminat Mektupları Hesabı	29.991.027,25	911 Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı	29.991.027,25
GENEL TOPLAM	946.595.567,43	GENEL TOPLAM	946.595.567,43

ŞİŞLİ BELEDİYESİ 2016 YILI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	GİDERİN TÜRÜ	BORÇ	ALACAK	BAKIYE	Hesap Kodu	GELİRİN TÜRÜ	BORÇ	ALACAK	BAKIYE		
630	1	Personel Giderleri	101.825.294,79	0	101.825.294,79	600	1	Vergi Gelirleri	25.268.057,78	342.679.085,89	317.411.028,11
630	2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10.764.919,72	0	10.764.919,72	600	3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	731.725,06	28.006.772,97	27.275.047,91
630	3	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	267.828.701,22	1.413.216,00	266.415.485,22	600	4	Alınan bağışlar ve yardımlar	0,00	588.410,00	588.410,00
630	4	Faiz Giderleri	29.014.204,23		29.014.204,23	600	5	Diğer Gelirler	56.616.824,62	174.200.789,61	117.583.964,99
630	5	Cari Transferler	4.345.638,34		4.345.638,34						
630	6	Sermaye Giderleri	-	-	-						
630	7	Sermaye Transferleri	6.763,66		6.763,66						
630	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	-	-	-						
630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	5.774.398,14		5.774.398,14						
630	13	Amortisman Giderleri	7.979.953,25		7.979.953,25						
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	9.641.046,95		9.641.046,95						
630	20	Silinen Alacaklardan	43.021.184,43	3.647.648,38	39.373.536,05						

T.C. Sayıştay Başkanlığı

		Kaynaklanan Giderler									
630	99	Tanımlanamayan Diğer giderler	387.064,40		387.064,40						
			480.589.169,13	5.060.864,38	475.528.304,75			82.616.607,46	545.475.058,47	462.858.451,01	
								FAALİYET SONUCU	392.911.697,29	540.414.194,09	-12.669.853,74

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>